

Vazba akuzativu s infinitivem - Acl

je projevem stručnějšího vyjadřování v latině. V češtině se stejná věc vyjadřuje většinou vedlejší větou obsahovou/předmětnou, podmíněnou. (Někdy lze i v češtině užít stejné vyjádření bez vedlejší věty: Vidím otce přicházet. Slyším zpívat ptáky.)

Vyskytuje se po určitých typech sloves:

A/ slovesa **smyslového vnímání** – *sentiendi*: *sentio* cítím, *video* vidím, *audio* slyším

B/ **myšlení** – *putandi*: *puto*, *existimo*, *arbitror* domnívám se, *iudico* soudím, *invenio* nalézám, *intellego* rozumím, chápu, *scio* vím, *suspicio* podezřívám

C/ **cítění** – *affectuum*: *gaudeo* raduji se, *doleo* rmoutím se, cítím bolest

D/ **vyjadřování** – *dicendi*: *dico* říkám, *respondeo* odpovídám, *narro*, *trado* vypravuji, *promitto* slibuji, *iuro* přísahám, *nego* popírám, *testor* svědčím; *iubeo* rozkazuji, *praecipio* přikazuji, *veto* zakazuji

E/ **vůle** – *voluntatis*: *volo* chci, *nolo* nechci, *studeo* snažím se, *cupio* toužím

F/ **po neosobních výrazech**: *constat*, *notum est* je známo, *oportet*, *opus est* je třeba, musí se, *licet* je dovoleno, *par* (*aequum*, *iustum*, *utile*) *est* je vhodné (rovné = nestranné, spravedlivé, užitečné), *licet* je dovoleno, *par* se

Postup při překladu do češtiny:

1. Přeložím určitý slovesný tvar (viz výše)
2. Spojkou **že, aby** uvedu českou vedlejší větu
3. Z latinského **akuzativu** utvořím **podmět** české vedlejší věty
4. Latinský **infinitiv** přeložím **určitým slovesným tvarem** – zachovám čas a slovesný rod (aktivum nebo pasivum)

Příklady:

Rem publicam prodesse puto. Domnívám se, že stát prospívá.

Rem publicam profuisse puto. Domnívám se že stát prospíval.

Rem publicam profuturam esse puto. Domnívám se, že stát bude prospívat.

Leges nunc teneri iudex dicit. Soudce říká, že zákony jsou nyní dodržovány.

Leges pridem tentae esse iudex dicit. Soudce říká, že zákony byly dříve dodržovány.

Leges mox tentum iri iudex dicit. Soudce říká, že zákony budou brzy dodržovány..

Poznámky:

- Jsou-li ve větě dva akuzativy, pozor, který z nich se hodí jako podmět české vedlejší věty. Další zůstává v roli předmětu.
- Tvar zájmena *se* znamená, že podmět české vedlejší věty je totožný s podmětem hlavní věty. (*Socrates existimat se sapientissimum philosophorum omnium esse.* Sokrates se domnívá, že (on sám) je nejmoudřejší ze všech filozofů.)
- Jmenná část přísudku i doplněk jsou také v akuzativu. Viz ...*sapientissimum*...
- Latinský infinitiv může být vynechán (zejména tvar *esse*) = elipsa. Lze doplnit dle souvislosti.
- Není-li u sloves *iubeo* a *veto* uvedena osoba, které se rozkazuje či zakazuje, použije se pasivní infinitiv.
- Po slovese *iurare* musí být ve vazbě infinitiv futura.
- V pozdní latině se místo Acl užívá vedlejších vět se spojkami *quod*, *ut*. **Comp.**